

VRTBA

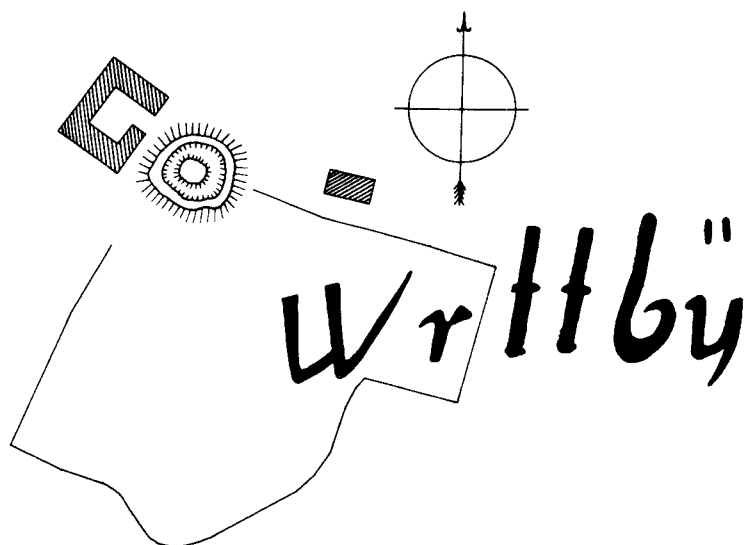
k. ú. Vrtbo, o. Plzeň - sever

J. Anderle, J. Miler

Hrad Vrtba se nalézá při dolním okraji obce Vrtbo, asi 10 km SZ od Plzně (ZM - 14 - 42, Manětín 104 mm od V a 28 mm od Js.č.). Z hradu jsou velmi dobře zachovány terénní úpravy - val, příkop a hráze rybníků; naproti tomu stavební konstrukce zanikly téměř beze stop.

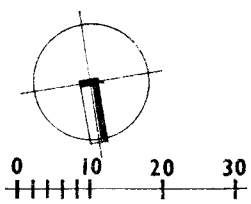
Hradiště (obr. 1.) leží na menším pahorku odděleném mělkým sedlem od úpatí návrší rozkládajícího se mezi vesnicemi Vrtbo a Horní Bělá. Tento pahorek uzavírá z východní strany pramennou pánev prostírající se mezi vrchem Hřebensko na jihu a již zmíněným návrším na severu, ze západu je ohraničena nevýrazným plochým hřebenem. Voda z pánve odtéká jižně od hradiště údolíčkem, které odděluje hradiště od severních výběžků Hřebenska. Převýšení pahorku směrem k S a Z je minimální (3 - 4 m), k J a V je značně větší (zhruba 10 až 15 m).

Vlastní staveniště má tvar nepravidelného protáhlého pětiúhelníku se zaoblenými nárožími. Celý povrch je pokryt množstvím jam a kopečků, které jsou pozůstatkem rabování kamene. V severozápadním svahu hradiště jsou i stopy po lámání kamene. Větší jáma v jižní části hradiště pochází z druhé světové války, kdy se místní obyvatelé pokusili v těchto místech vybudovat protiletectký kryt. Když se jim nepodařilo odkrýt sklepení, které do těchto míst klade tradice, vykopali kryt dále v lese. Povrch hradiště tvoří směs hlíny, malty a drobného kamení, jak je patrné v drobných narušeních povrchu. Zdivo vystupuje na povrch hradiště pouze při JV nároží. Je amorfní, zbavené líců a podél jižní hrany přechází ve valovitý útvar. Další části zdiva byly odkryty výkopy diletantů a dětí. Jedná se jednak o pravouhlý styk dvou zdí (obr. 1. a) v jámě hluboké asi 2 m, kde jsou přístupné líce zdiva ve stěnách jámy asi 40 cm vysoké. Dále byla odkryta v boku hradního pahorku spadajícím do

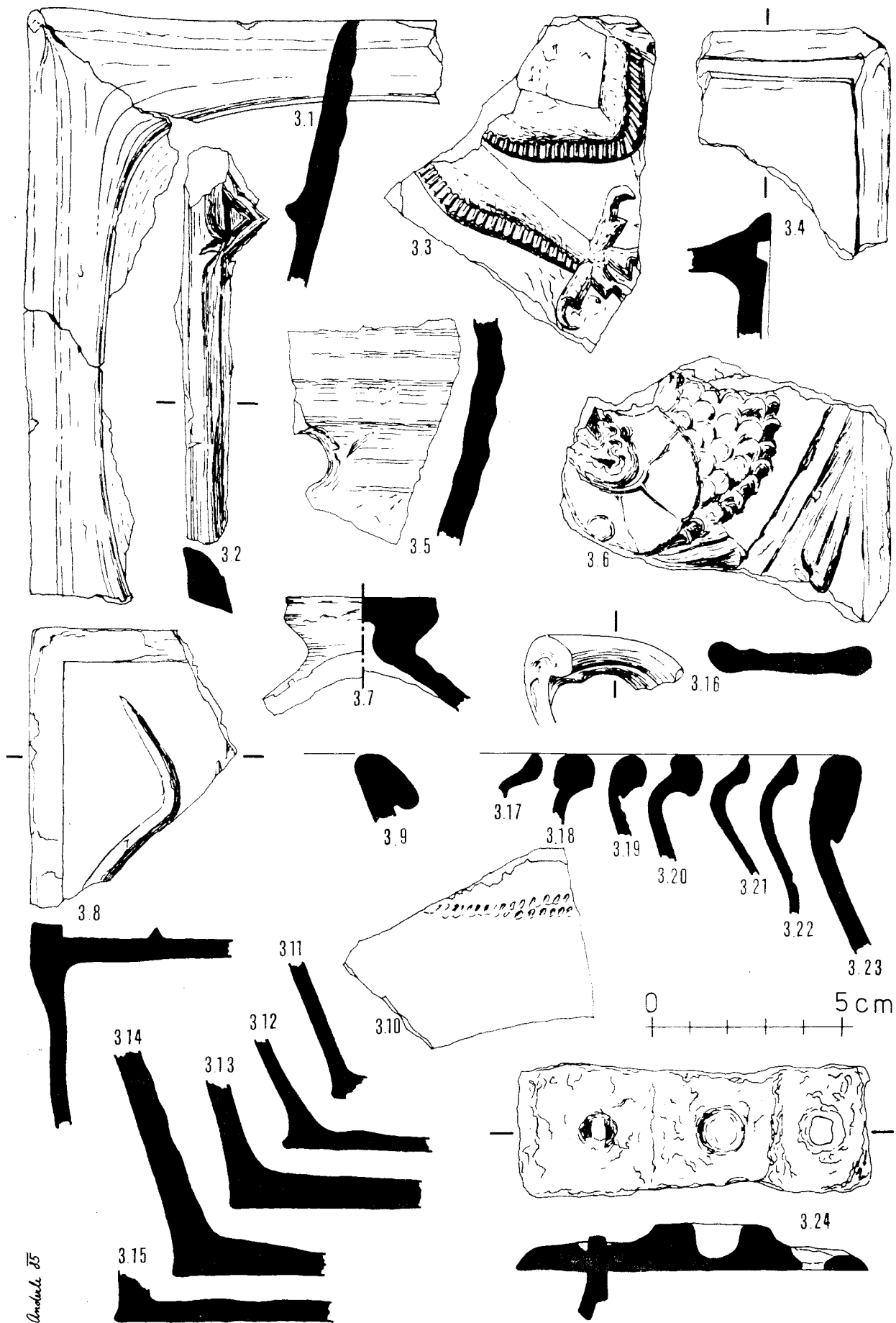

Obr. 2: VRTBA

Vyobrazení hradu a dvora ve Vojenském Josefském mapování, kreslil T. Tomíček

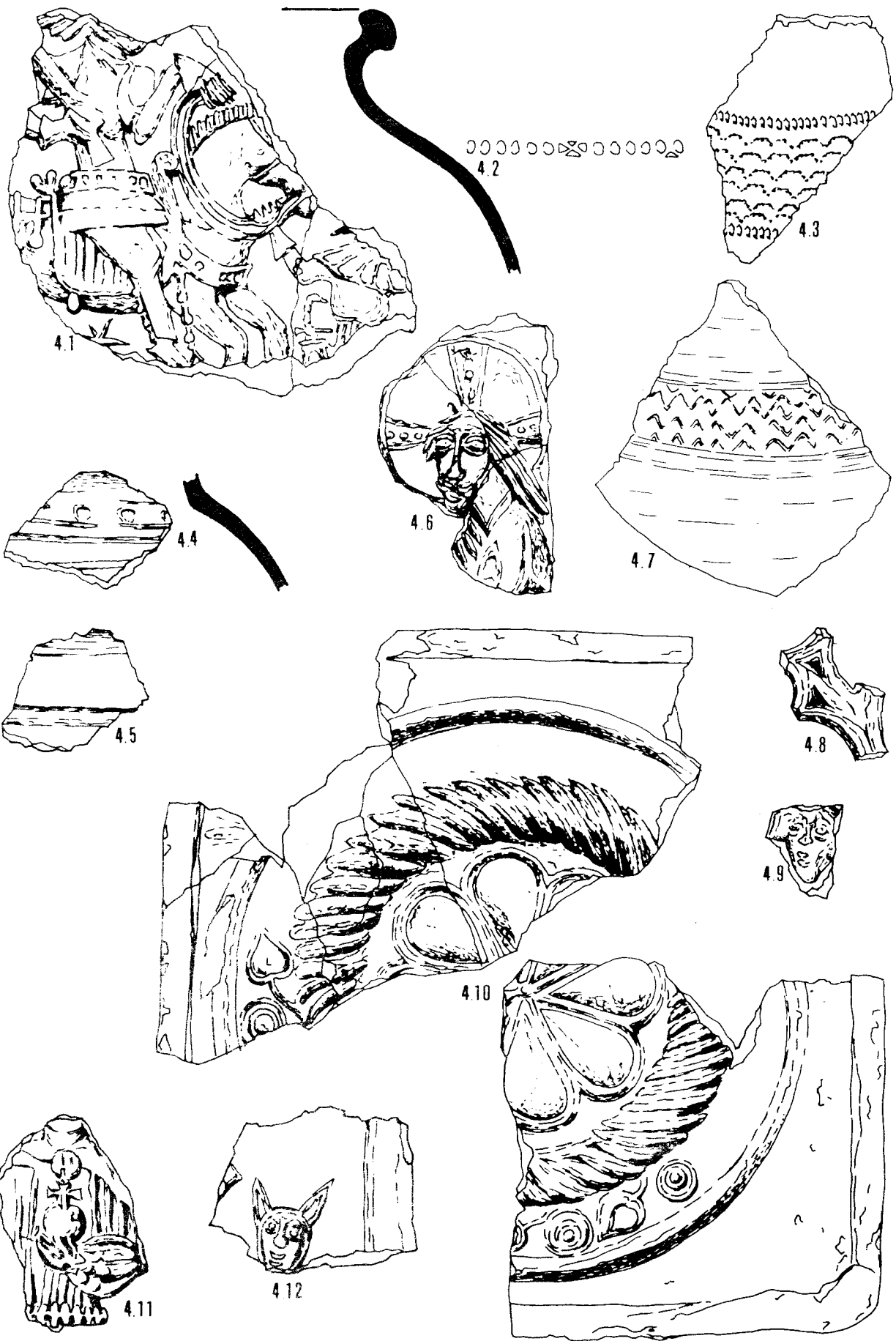

Obr. 1: VRTBA , situace v r. 1982

Obr. 3,4: Nálezy z hradu

Amela 35

Obr. 5.: Kachel s erbem trojích jeleních parohů. Byl nalezen u dvora Hubenov, k. ú. Hrádecko, okr. Plzeň - sever.

příkopu základová spára obvodové zdi (obr. 1. b), z níž bylo vybráno všechno kame-
ní a zůstalo pouze maltové lože. Obvodová hradba zde probíhala nečekaně hluboko
ve svahu.

Hradní pahorek obklopuje relativně dobře zachovalé vnější opevnění - průběžný
val a příkop. Na části obvodu (okolo jihovýchodního nároží) vznikl val oddělením
okraje temene hradního pahorku od hradiště, jinde (na západní straně hradiště) nao-
pak byl val nasypán, čímž vznikl pochopitelně i příkop. Mezi oběma úseky je spojitý
přechod. Příkop, hluboký až 8 m, částečně je vylámaný ve skále. Od severu přichází
ke hradu cesta, která posléze východním úbočím hradního pahorku vystupuje na val.
Odtud pokračuje po koruně východního úseku valu, která je v této partii plochá.
Cesta končí na rozšířené plošině stupňovitě vyvýšené nad korunu valu. Pravděpodobně
se jednalo o předmostí mostu přes příkop do hradu. Ve svahu pod předmostím se nalézá

další plošina a valovitý útvar, snad pozůstatky nějakých objektů. Západní částí valu prochází průkop, který patrně umožňoval vozům odvářejícím kámen z hradu přístup do příkopu.

S opevněním souvisely tři částečně zachované hráze rybníků, z nichž je patrné, že celá východní, jižní a část západní strany hradiště byly chráněny vodou. Na pravé straně hráze prostředního rybníka (na druhé straně údolí než je hrad) jsou relikty objektu, k němuž směřuje zaniklý náhon. Snad jej lze interpretovat jako mlýn. Část hráze nejhořejšího rybníka přiléhající k valu byla rozhrnuta buldozerem při úpravě dna rybníka na koupaliště s betonovým bazénem. Prostřední rybník byl stržen povodní někdy na počátku našeho století. Do té doby šla údajně po jeho hrázi cesta, jejíž relikty jsou v úsecích patrné. Třetí hráz přehrazuje ploché údolí začínající pod východním svahem hradiště a táhnoucí se dále k východu. Byla sypána patrně na zamokřený terén, protože dnes je při nevelké výšce (cca 1 m) značně široká (až 6 m). Je též z hrázi výrazně nejdelší (90 m); přesto plocha rybníka, který nadržovala, byla minimální. Svědčí to o převážně fortifikačním účelu rybníka. Menší rybníček býval podle sdělení místních obyvatel i v sedle severně od hradu. Byl však součástí hospodářského provozu usedlostí a jeho stáří je nejasné.

Celý hrad býval porostlý mohutnými duby (naposledy Široký 1937, 30), které byly v 30. letech našeho století až na jeden vykáceny (Zetek, 1932, 275).

Vzhledem k tomu, že se nezachovaly na hradě žádné stavby, nezabýval se nikdo stavební podobou hradu. Existuje pouze několik více či méně rozsáhlých popisů konstatujících stav obdobný současnému, na nichž je nejzajímavější, že tvar hradiště charakterizují jako okrouhlý (Schmidt 1928, 34; Široký 1936) či kruhový (Sedláček 1905, 125).

Není známo žádné starší vyobrazení nebo plán hradu se závažnější vypovídací schopností. V Širokého článku (1936) citovaný "náčrt valů" ve Výletních listech Sokola plzeňského z r. 1886, č. 2 je pouze kresbička bez nejmenší dokumentační hodnoty. Jediným starším dokumentem, kde je hrad realisticky zachycen, zůstává Josefské vojenské mapování. Jeho příliš malé měřítko nám však nedovoluje učinit nějaké hlubší závěry. Nicméně je zde zachycen stav (obr. 2), který dosvědčuje, že již tehdy zde nebyly větší pozůstatky staveb.

Historií hradu se zabývala řada autorů. Z nich je nutno jmenovat Sedláčka (1905), Schmidta (1928) a Kočku (1932).

Hrad byl postaven v nejrozsáhlejší celistvé enklávě rodového území rodiny erbu trojích jeleních parohů. Této rodině dal Palacký jméno Hroznatovici po nejznámějším členu rodu blahoslaveném Hroznatovi, zakladateli klášterů v Teplé a Chotěšově. Jednotlivé větve rodu se psaly z Krašova, Krašovic, Bělé, Gutštejna, Frumštejna, Někmiře a Pušperka. Jednalo se o rod významný, i když právě rodina píšící se po Vrtbě se nikdy zvláště neproslavila. Jako poslední nositel erbu trojích jeleních parohů zemřel r. 1830 na Konopišti právě Sezema z Vrtby.

Vrtba byla založena někdy na přelomu 13. a 14. století. Rozhodně stála již r. 1316, kdy je pohnán před soud Sezema z Vrtby (conqueritur super Sezema de Wyrta) podle zápisu v jediném dochovaném kvaternu deset zemských z doby před požárem r. 1541 (RT I, 7, č. 9). Že se jedná opravdu o jméno hradu je velice pravděpodobné, protože ves Vrtbo se připomíná až v 19. století (Profous 1957, 636). Odhad, jak dlouho existoval hrad před r. 1316 je u všech autorů založen pouze na zlomkovitých údajích o rozvoji rodového majetku a nepříliš přesvědčivě sestaveném rodokmenu. Přestože jednoznačně interpretovatelné doklady nemáme zdá se, že hrad byl založen krátce před tímto datem.

Po celé 14. a na poč. 15. století lze sledovat prameny se jmény pánů z Vrtby. Jsou to r. 1344 Sezima se syny Petrem a Sezimou; 1350, 1356, 1358, 1373 Petr; 1391 Petr a Sezima; 1402 Sezima (Schmidt, 1928). O hradu se však po celou tu dobu nic nedozvídáme. Teprve r. 1405 se v písemných pramenech objevuje jmenovitě hrad

a to v listině, ve které mimo jiné odpouští Sezema z Vrtby faráři z Krašovic povinnost sloužit jednou do roka zádušní mši na hradě Vrtba (Kočka, 1932, 124). Ze zprávy tedy též vyplývá, že na hradě byla kaple.

R. 1416 se z pánů z Vrtby opět připomíná Sezema; 1426, 1432, 1437, 1458 Jan Štěpánovec (Kočka, 1932). V té době proběhlo v blízkosti Vrtby několik válečných akcí. Nemáme však žádnou zprávu o tom, že by se jí nějak dotkly. Hrad se opět připomíná r. 1462 (AČ VII, 662), kdy při koupi vesnic v okolí je Hroznata z Vrtby titulován H. z V. sezením na Vrtbě.

Hradu Vrtby se však pravděpodobně netýkají dva často citované dopisy (AČ VI, 124 - 126) Hilaria Litoměřického Sezemovi z Vrtby z r. 1467. Podle nich se většínou usuzovalo na to, že se na Vrtbě nedodržel interdikt. Sezema v té době určitě držel Hořovice (Sedláček 1936, 184). Kdo v té době držel Vrtbu nevíme, nejspíše to však byl již zmíněný Hroznata z Vrtby. S ním nám však původní rod z Vrtby mizí. V letech 1484 - 1488 se píše Jan Habart ze Stochovic sezením na Vrtbě. Protože neznáme žádné podrobnější údaje, nelze vyloučit, že zde byl purkrabím, nebo že Vrtbu spravoval jako poručník Jana Hroznaty z Vrtby (Kočka 1932, 124). Teprve od r. 1511 víme, že Vrtba byla v ruce Rabštejnů. Toho roku se jako věřitelka na dlužním úpisu (SUA - Guberniální listiny, i. č. 637) píše Anna z Rabštejna sezením na Vrtbě. Tatáž se sezením na Vrtbě píše ještě r. 1525 (AČ 33, 345, 397). Roku 1538 Jan z Rabštejna na Hostouni prodává Vrtbu Šebestianovi Markvartovi z Hrádku. Zápis o prodeji obnovili r. 1542 synové Jana z Rabštejna Václav a Vojtěch v deskách zemských (DZV 1 J 23, 24). Tím byla připojena Vrtba k panství, jenož centrem byla po nějakou dobu Nekmíř, od r. 1555 pak Bělá (Kočka 1932, 125). Hrad poté patrně velmi rychle zpustl. V odhadu bělského panství z r. 1659 je uveden pouze dvůr (Kočka 1932, 125). Hrad se pak objevuje až ve vědeckých pojednáních (poprvé Schaller 1795, 216) a později též v turistické literatuře.

Byl získán nevelký keramický soubor a železná tečnice závěsu dveří pocházející z hradu. Exemplaře pocházejí od místních obyvatel, menší část byla sebrána při zaměřování hradu na východním úpatí hradního kopce (prejz, zlomky komorových a výklenkových kachlů). Vzhledem ke způsobu, jakým byla keramika získána, nelze soubor považovat za reprezentativní vzorek. Nalézá se v něm několik okrajů a rádek nebo rytím zdobených zlomků kuchyňského nebo stolního nádobí. Převažují však střepy kachlů, především zlomky plasticky zdobených vyhřívacích stěn kachlů komorových. Kromě toho se vyskytují zlomky miskových kachlů a několik fragmentů prořezávaných čelních stěn kachlů výklenkových. Vcelku kolekce pokrývá, ovšem značně nerovnoměrně, celé období života hradu. Dále byla od místních obyvatel získána část otloučeného pískovcového klenebního žebra, nalezená ve zdivu likvidované starší hospodářské budovy. Obtížně rekonstruovatelný profil žebra se hlásí do předpokládané doby vzniku hradu. Je dokladem toho, že hrad nepostrádal ani náročnější architektonicky ztvárněné prostory. Nejzajímavější ze získaných předmětů jsou vyobrazeny na obr. 3. a 4.

Osudy hradu Vrtba jsou typické pro středověká panská sídla, která se nestala střediskem renesančních a barokních velkostatků. Její nevhodnost k hospodářským účelům ji předurčila k rychlému zániku, když se stala zdrojem stavebního materiálu. Zanikla tak dokonale, že dnes na základě povrchového průzkumu není možno posuzovat stavební podobu hradu. Nicméně jak ukazují narušení, archeologický výzkum by mohl přinést daleko více poznatků, než se dá na první pohled usoudit.

Děkujeme pracovníkům Musea okresu Plzeň- Sever v Mariánské Týnici za umožnění reprodukovat v článku kachel z jejich sbírek.

LITERATURA:

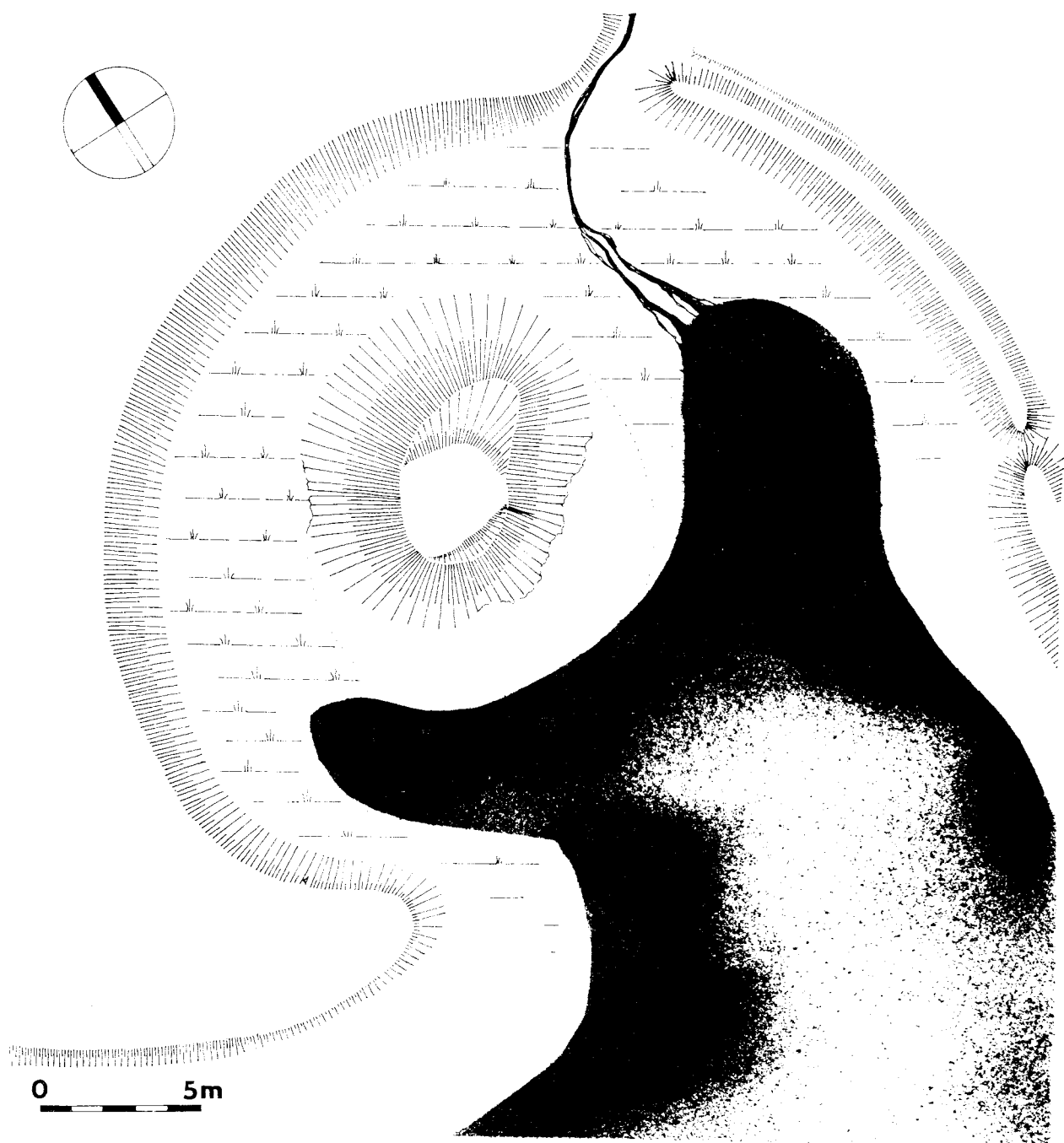
- Birner Z. 1980: Okolí Plzně, Praha, 283
- Birner Z. 1961: Plzeňsko a Brdy, Praha, 122
Čechy společnou prací spisovatelův a umělců českých, díl IX. Západní Čechy, Praha
1897, 125
- Dolák J. 1939: Po značených cestách, Západočeský turistický zpravodaj Podbrdské a
Západočeské župy KČT, roč. VI, č. 6, 89 - 90
- Dostál J. 1947: Plzeňsko, Praha, 149 - 150
- Durdík T. 1977: Horní Bělá, hrad Vrtba, okres Plzeň - sever, BZC 1976 - 1977
jph 1982: Vrtba, Příloha Pravdy 4. prosince 1982, 7
- Kočka V. 1932: Dějiny politického okresu Kralovického, díl II., Kralovice, 123 - 125
Památky okresu Plzeň-sever, vydalo Muzeum okresu Plzeň-sever, nestr.
- Podlaha A. 1912: Soupis památek historických a uměleckých XXXVII., Politický okres
Kralovický, Praha, 247
- Profous A. - Svoboda J. 1957: Místní jména v Čechách, Praha, 638
- Sedláček A. 1936: Hrady, zámky a tvrze království českého, díl VI., 181 - 197
- Sedláček A. 1905: Hrady, zámky a tvrze království českého, díl XIII., 124 - 125
- Schaller J. 1788: Topographie des Königreichs Böhmen, Praha a Vídeň, 216
- Schmidt G. 1928: Burgen Westböhmens, díl 2., Stříbro, 34
- Široký V. 1930: Manětínsko, 24 - 26
- Široký V. 1936: Na Pekýlci, Vlastivědný sborník okresu rakovnického s Křivoklátskem
a okresu kralovického s Manětínem roč. VII, č. 1, str. 5 - 7;
č. 2, str. 19 - 20; č. 3, str. 30 - 31
- Zetek F. J. 1932: Popis politického kralovického, Kralovice, 275

Tvrziště v Dolním lhoteckém rybníku

k.ú. Lhota, obec Černošín, o. Tachov

J. Miler, Z. Procházka

August Sedláček (1905, 136) napsal, že v okolí Černošína se nachází několik tvrzišť, jichž jmen se nelze dopídit. Další takové bylo nalezeno na katastru Lhoty

**Tvrziště v Dolním Ihoteckém
rybníku , k.ú. Lhota, obec
Černošín, okres Tachov**

u Černošína. Při prohlídce mapy 1 : 10000 byl v Dolním lhoteckém rybníku (ZM 11 - 43 - 09 36 mm od s. s. č. a 102 mm od v. s. č.) konstatován ostrůvek nápadně připomínající situaci řady tvrzišť. Povrchovým průzkumem pak byla existence tvrziště potvrzena.

Dolní lhotecký rybník se prostírá v mělké nivě jihozápadně od osady. Nivou protéká drobný potůček od západu k východu. Hráz přehrazuje nivu severojižním směrem. Zmíněný potůček nestačí k zásobování rybníka vodou a proto je voda do rybníka přiváděna strouhou od severovýchodu z Prostředního Lhoteckého rybníka. Tvrziště je umístěno při severním břehu rybníka v blízkosti hráze. Vzniklo vyhloubením půlkruhového příkopu do mírně se od severu k jihu svažující plochy nivy a navezením takto získaného materiálu na hráz a vlastní těleso tvrziště. To však bylo v pozdějších letech, nejapíš při mladších úpravách rybníka, částečně rozvezeno. Val nebyl nasypán. Pouze hráz rybníka se okolo tvrziště mírně zahýbá a tvoří tak na části obvodu valové těleso. Dnes je příkop bez vody, protože hladina rybníka je nižší než ve středověku.

Na tvrzišti bylo nalezeno povrchovým sběrem několik úlomků keramiky rámcově datovatelných do 14. století. Nebyla zde ale nalezena malta ani mazanice, což nasvědčuje pro dřevěnou zástavbu zaniklou bez požáru.

Tvrziště leží asi 400 m od osady Lhota. Nejstarší zpráva jistě se vztahující k této vsi je z r. 1544, kdy se připomíná mezi pustými vesnicemi třebešského panství (Profous, 1949, 525). V té době byla již ovšem i tvrz dávno zaniklá. Protože ves byla nějakou dobu pustá, byla uvožována i možnost, že tvořila s tvrzí sídelní celek a teprve později došlo k jejímu posunu. V okolí tvrziště však žádné pozůstatky dalších objektů nalezeny nebyly. Za současného stavu nelze považovat souvislost tvrze a vesnice za prokázanou.

LITERATURA:

Profous Antonín 1949: Místní jména v Čechách, 525; heslo Lhota - poslední v levém sloupci

Sedláček August 1905: Hrady zámky a tvrze království českého díl XIII, 136

BIBLIOGRAFIE

V této rubrice vychází výběrová anotovaná bibliografie méně dostupné literatury. Obsahuje základní údaje o časopisu či sborníku (vydavatel, doba kdy vycházel, rozsah atd.) a následuje výběr článků, které se zabývají hrady, tvrzemi, případně též jinými opevněními, kostely apod. Věním si též článků z pomocných věd historických (např. archeologie středověku, heraldika, genealogie a pod.). Pozornost je věnována také vyobrazení hradů, dalších zajímavých objektů.

Uprava této bibliografie se řídí příslušnou oborovou normou ČSN 01 0194 a normami souvisejícími - ČSN 01 0179, ČSN 01 0189, ČSN 01 0191, ČSN 01 0195, ČSN 01 0197. Jednotlivé citace jsou řazeny abecedně, podle příjmení autorů a průběžně číslovány. V rejstříku lokalit uvedené čísla jsou čísla citací, kde je v anotaci zmínka o lokalitě.

Vlastivědný sborník okresu rakovnického s Křivoklátskem a kralovického s Manětínkem P. Rožmberský

Vlastivědný sborník okresu rakovnického s Křivoklátskem a kralovického s Manětínkem byl vydáván okresními osvětovými sbory a učitelskými organizacemi okresu rakovnického a kralovického. Jeho název v drobnostech kolísal (např. ve spojkách, závorkách a pod.). Začal vycházet od školního roku 1931, tedy od září 1930, kdy vyšlo první číslo prvního ročníku. Deset měsíců v roce vycházelo po jednom čísle, takže jeden ročník tvořilo deset sešitů, průběžně stránkovaných. Od pátého čísla čtvrtého ročníku, tedy od ledna 1934 začíná vycházet příloha Vlastivědného sborníku pod názvem Z krás našeho kraje. Vycházela při každém čísle, vždy o čtyřech stranách, samostatně průběžně stránkovaná.

Celkem vyšlo osm ročníků, poslední za školní rok 1938. (poslední sešit vyšel v červnu 1938). Pokusy o obnovení vydávání byly neúspěšné. Vlastivědný sborník byl především školním časopisem, který uveřejňoval i příspěvky žáků základních škol (hlavně na několikastránkové obálce bez paginace). Přesto se v něm objevují články odborné, například přesné lokalizace některých tvrzí a další drobné zajímavosti.

BUŠEK, B.

1

Kralovice.

Vlastivědný sborník... 4, 1933 s. 3 - 5,
19 - 21, 36 - 39.

lovicích, výzdoba některých domů, připomínka pověsti o zaniklých "Cinadrových" Kralovicích. Popis znaku města Kralovic podle J. Dyka a vyobrazení tohoto znaku.

Stručný popis tzv. "Starého zámku" v Kra-

- HOMR, J. 2
ná o lovcí hrádek Angerbach u Kožlan.
- Tajná chodba.
Vlastivědný sborník... 2, 1931, obálka -
- nestránkováno.
Krátká práce žáka základní školy popisuje
otevření chodby při kopání základů
ve vsi Senci na místě, kde stávala tvrz.
- JANATA, J. 3
Kantor a stará škola.
Vlastivědný sborník... 1, 1931, s. 106 -
- 107.
V článku, týkajícím se jiné tematiky,
je zmínka o listině z roku 1612. Jsou
to privilegia městečka Kožlan, uložená
v archivu kožlanské školy. Listinu vy-
dal Jindřich Jakub Týřovský z Ensidle
na Chříči, Dubjanech a Březsku a jako
svědci jsou podepsáni bratři Beneš a
Maxmilián z Kolovrat, Jan Týnský st.
z Týnice a Jan Adam z Bohů.
- JANATA, J. 4
Hrad Krakovec...
Vlastivědný sborník... 2, 1931, s. 16.
Krátká zpráva o probíhající opravě hra-
du Sdružením pro záchranu Krakovce.
(značka - ata)
- JANATA, J. 5
Město řemesel, živností a obchodu.
Vlastivědný sborník... 2, 1932, s. 70 -
- 72, 81 - 84.
O jednotlivých privilegiích městečka
Kožlan a o rozvoji řemesel. Autor uvádí
také nařízení Karla IV. z roku 1351 o tr-
hu v Kožlanech v souvislosti s purkrabím
hradu Angerbachu a domnívá se, že se jed-
- JANATA, J. 6
Krašov se opravuje.
Vlastivědný sborník... 2, 1932, s. 80.
Zpráva o opravách hradu Krašova, které
jsou prováděny jako nouzová práce. Odkry-
ta kaple sv. Ludmily a pod ní klenutá
chodba, také brána mezi prvním a druhým
nádvořím. Jednání o získání hradu pro
Spolek pro záchranu zřícenin Krašova.
(pod značkou -ata.).
- JANATA, J. 7
Dvůr Hubenov vyhořel.
Vlastivědný sborník... 2, 1932, s. 157.
Původně ves, v první polovině 18. sto-
letí zde postaven dvůr plaského klášte-
ra. Hlavní budova s kaplí sv. Eugenie
sloužila za letní zámeček mnichům. Bu-
dovy velkostatku po požáru mají být op-
raveny do původního stavu. Na rytině F.
Dolejše zámeček Hubenov.
- JANATA, J. 8
Obecní sýpka.
Vlastivědný sborník... 4, 1933, s. 52 -
- 55.
Obecně o vzniku a účelu kontribučních
sýpek, jmenovány sýpky v Břežanech, Mi-
líčově, Rousínově a Svojetímě. Kresba
A. Anderta "Kontribučenská sýpka pro
Miličov a Šípy".
- JANATA, J. 9
Pekelný vrch na Manětínsku chráněným
územím?
Vlastivědný sborník... 6, 1936, s. 76.

Zpráva o jednání na vytvoření chráněného území na Pekelném vrchu u Březína. Na východní straně temene vrchu dobře znatelný val - hradiště. (anonymní článek v rubrice vedené J. Janatou).

JIRKOVSKÝ, R. 10

Přírodovědná črta z jihozápadního cípu Křivoklátských lesů.

Příloha Vlastivědného sborníku... "Z krás našeho kraje", 1934/1936.

Práce se svým obsahem netýká vytčené tematiky. Zajímavá jsou pouze vyobrazení - na str. 9 rytina A. Anderta "Hrad Křivoklát", na str. 10 rytina od téhož autora "Zříceniny Jivna pod sněhem". Na str. 83 Andertova kresba "Zřícenina hradu Týřova z Oupoře". Na str. 93 je foto Týřova od Týřovic a na str. 95 kresba A. Anderta "Bašta na Týřově". Na str. 121 je foto Krakovce od jihu, na str. 122 foto Krakovce od severozápadu (po opravě) a na str. 123 foto "Brána hradu Krakovce v době oprav". Na str. 108 se autor zmiňuje, že při potůčku u Šlovic, tekoucím do Mže stávala tvrz Pístný - pomístní jméno "Na písmenu". Na str. 118 je zmínka o zámečku v Podmoklech na jehož místě bývala tvrz a na str. 124 je uvedeno, že hrad Krakovec byl roku 1783 zasažen bleskem a vyhořel - z jeho rozvalin vznikly všechny domky u hradu.

KAPOUN, V. 11

O starém zámku.

Vlastivědný sborník... 4, 1933, s. 24.

Veršovaná pohádka vztahující se k tvrzi Dubu, JZ od Svojetína - bezcenná.

KLICPERA, E. 12

Za Aloisem Jiráskem.

Vlastivědný sborník... 1, 1931, s. 98 - 104.

Ke článku s odlišnou tematikou připojena kresba K. Liebschera "Zbytky hradeb lovcího zámku Jivna na Křivoklátsku" - reprodukce ze Sedláčkových Hradů.

LAITNEROVÁ, R. 13

O "Starém zámku".

Vlastivědný sborník... 5, 1934, s. 7 - 8.

Autorka připomíná v lese zvaném "Hradiště", asi 1 km SZ od Lhoty u Chříče pahorek s kusem zchátralého tarasu.

MACH, A. 14

Jak jsme pálili čarodějnice.

Vlastivědný sborník... 6, 1936, s. 97 - 98.

V článku, zabývajícím se jinou tematikou je náčrtek K. H. Máchy "Týřov". Vznikl před rokem 1872. (přetištěno z jubilejního svazku K. H. Máchy).

MEJSTRÍK, K. 15

Úprava hradu Krakovce dokončena.

Vlastivědný sborník... 1, 1930, s. 16.

Krátké oznámení o skončení oprav na hradě Krakovci, prováděných Státním památkovým úřadem. Nálezy, učiněné při opravách uloženy v muzeu města Rakovníka. (anonymní článek v rubrice vedené K. Mejstříkem).

NECHLEBA, A. 16

Loupežníci "Petrovští" vězení na Křivoklátském.

Vlastivědný sborník... 7, 1937, s. 121-123.

Výslech konaný u rakovnického krajského soudu roku 1687, týkající se vězňů na Křivoklátě. Zmínka o podzemním vězení pod věží Huderkou. Foto "Křivoklát před 70. lety. Hranatá věž v popředí je Huderka" a foto "Druhé nádvoří na Křivoklátě" (část Vladislavského traktu).

PÁTEK, F. 17

Národopisné drobtý z našeho kraje.

Vlastivědný sborník... 8, 1937/1938, s. 39 - 40, 51 - 52, 68.

Článek se netýká sledované problematiky; pouze na str. 68 uvádí autor dvě pověsti o Křivoklátu.

PETŘÍK, F. 18

Kaceřov.

Vlastivědný sborník... 2, 1933, s. 65-67.

Stručný popis a dějiny zámku Kaceřova. Foto "Zámek Kaceřov" a foto "Zámek Kaceřov. Hradní zeď a brána".

PICHNER, A. 19

Čistecský chrám.

Vlastivědný sborník... 7, 1937, s. 70-72.

Oprava kostela sv. Václava v Čisté v roce 1933, jeho dějiny podle V. Kočky a popis zvonů. Kresba Anderta "Chrám sv. Václava v Čisté".

RENNER, J. 20

Řeka Mže.

Vlastivědný sborník... 2, 1931, s. 22 - 23, 37 - 40.

V článku, zaměřeném spíše zeměpisně a geologicky vypočítává autor také opevněné body na Mži - Nižbor, Zbečno, Křivoklát, Týšov, Krašov, Libětejn, tvrže Nezabudice, Branov, Dubjany, Pístný (naproti Kouřimecké rybárně v lese).

RENNER, J. 21

Zaniklá ves a tvrž Pístný.

Vlastivědný sborník... 2, 1935, s. 101 - 103.

Jižně od Hracholusk lesní poloha "Malinová hora"; na starých mapách označována "Pístný". Na nejjižnější části nřebenu je přetíná příkop. Na starších mapách je na tvržišti budova - ohalupa lesních dělníků. Tato poloha nazývána "v písmím". Zaniklá ves Pístný je podle autora částí dnešních Hracholusk - tzv. Horní Hracholusky. Nevýrazná kresba A. Anderta "V Pístném u Hracholusk".

RENNER, J. 22

Skřivaňská tvrž.

Vlastivědný sborník... 2, 1935, s. 120 - 122.

Autor se domnívá, že původní skřivaňská tvrž stála na ostrohu nad soutokem Tyterského potoka a potůčku tekoucím ze Skřivaně. Ostroh překopán širokým příkopem. Autor se zmiňuje též o zámečku ve Skřivani. Kresba A. Anderta "Místo, na kterém stávala tvrž Skřivaň" nemá vypovídací schopnost.

RENNER, J. 23

Dub.

Vlastivědný sborník... 6, 1935, s. 2 - 3, 16 - 17.

Jihozápadně od Svojetína a severozápadně od Veclova táhlý hřebet, na kterém je dobře patrné rozsáhlé hradiště zvané "na starém zámku". Pole pod hradištěm se nazývají "an Tuba" (u dubu). Podle rozlohy soudí autor na starý pomezí hrad Dub; hradiště má elipsovité tvar, 90 x 30 kroků. Na jižní a východní straně zachován příkop a vysoký val. Uvnitř jsou základy staveb a nalézána zde středověká keramika. Dvůr a ves Dub byly v údolí pod hradem na západní straně. Dále uvedeny dějiny tvrze, dvoru a vsi Dubu podle A. Sedláčka. Autor se zmiňuje také o tvrzi a dvoru Šmikousech, jižně od Německých Hořovic. Na kresbě A. Anderta "Hradiště Dub u Svojetína zvané na starém zámku" jsou dobře patrné valy.

RENNER, J.

24

Krypta rodu Renšperků v skřivaňském kostele

Vlastivědný sborník... 6, 1936, s. 63 - 65.

Nápisy na hrobce ze 17. století, popis jejího otevření v roce 1828 a 1832. Hrobka byla již vykradena - nepořádek, nic cenného.

RENNER, J.

25

Kostel na Skřivani.

Vlastivědný sborník... 6, 1936, s. 85 - 90, 98 - 101.

Popis původního stavu kostela a jeho oprav za Renšperků. Posudek stavu kostela z roku 1832, oprava roku 1838. Náhrobní kameny Chotků z Chotova ze 16. století. Ústřední zpráva o odkrytí Renšperské hrobky - nalezen samet s knoflíky - pozlacenými. Zajímavá je kresba A. Anderta "Nejstarší podoba kostela podle obrazu J. K. Wolfa z r. 1797" a Andertova rytina "Zimní pohled na skřivaňský kostelík v současné do-

bě". Na str. 89 je vyobrazen původní plán a plán z r. 1837 skřivaňského kostela a na str. 99 zmenšené vyobrazení skleněných okenních kotoučů ze skřivaňského kostela (dnes neexistujících), na nichž jsou plné tituly Renšperků, jejich erby a datum: 1611.

RENNER, J.

26

Znak královského města Rakovníka.

Vlastivědný sborník... 7, 1936, s. 1.

Udělení znaku městu Rakovníku roku 1482 a jeho popis. Jako příloha na samostatném listu foto zarámovaného obrazu s městským znakem.

RENNER, J.

27

Vlčí hora.

Vlastivědný sborník... 7, 1937, s. 67 - 68, 79 - 81.

Poloha mezi Hvozdem a Velkým Újezdem se nazývá "vlčí hora". Při rybníce v této poloze vyorávají velké kameny. Prý zde stála pohodnice. Autor zde v roce 1924 objevil pec z novější doby a v roce 1925 zde provedl archeologický výzkum - 7 m východně od rybníka bylo odkryto několik zdí, dlažba, příkop, středověká zlomková keramika, železné kladívko. Dále autor vypisuje historii tvrze Vlčí hory. Je připojeno foto mapy 1 : 25 000 s polohou "vlčí hora" a kresba znaku pánů z Vlčí hory od A. Anderta.

RENNER, J.

28

Starý Dřevíč.

Vlastivědný sborník... 7, s. 93 - 95.

V křivoklátských lesích severně od Nižboru stojí lovecký zámek Dřevíč. Jižně od něj tvoří potok Vůznice ostrý

zákrut, který obtéká ostrožnu, od ostatního návrší oddělenou příkopem. Jeho část byla porušena stavbou silnice od Nové Huti. Podle autora zde stával strážní hrádek, snad Starý Dřevíč. Připojena je kresba A. Anderta "Lovecký zámek Dřevíč" a foto mapy (1 : 25 000 ?) s vyznačením polohy nynějšího Dřevíče a Starého Dřevíče.

RENNER, J. 29

Na zpropadeném zámku

Vlastivědný sborník... 7, 1937, s. 114 - 116, 125 - 128.

Západně od vsi Branova v lese nad Mží stopy opevněného sídla, zvaného lidově "na zpropadeném zámku". Autor uvádí pověst o pokladu v podzemí - volně zpracováno podle F. A. Hebera.

RENNER, J. 30

Neznámé "Hradiště" nad Javornicí.

Vlastivědný sborník... 8, 1937, s. 2 - 3, 32 - 35.

Asi 1 km severovýchodně od Slatiny, na pravém břehu Javornice, nad soutokem s potokem od Šípů a Krakovce táhla vyvýšenina. Na jejím nejvyšším místě dosti rozsáhlé neznámé opevnění, lidově "na hradišti". Dle autora se A. Sedláček o něm ve svých Hradech nezmiňuje; je však v Hradech, VIII, str. 114 pod názvem Slatina. Hradiště má oválný tvar, 80 x 30 kroků. Popis příkopů, valů a prohlubní. Dále autor popisuje dosti podrobně archeologický výzkum, který zde provedl Matyáš Kalina, rytíř z Jäthenštejna - zdivo bez malty, keramika, základy čtyřhranné budovy, železné hřeby, spálené obilí. Podle autora se jedná o tvrz vladyků ze Slatiny, jejichž původní tvrz prý stála v poloze "Sedlišť" pod Slatinou. Připojena kresba A. Anderta "Pohled na Hradiště od jihu" - dobře znatelný příkop a půdorysný krokovaný plánec lokality.

RENNER, J. 31

Na hrádku.

Vlastivědný sborník... 8, 1938, s. 72 - 74, 88 - 89.

Jihovýchodně od Dunajského dvora, u Dubjanské rybníčky na skalnatém kopci spadajícím do Mže stála tvrz Dubjany. Popis tvrziště (valy, příkopy), vlastní tvrziště o rozměrech 20 x 35 kroků. Ves Dubjany stála dle autora na místě nynějšího dvora. Dějiny lokality podle V. Kočky. Lidově "na Starém zámku" nebo "Na hrádku". Na neměřeném plánu A. Anderta vyznačen "Starý zámek", Dubjanský dvůr a Rybníček se starou cestou od Zvíkovce.

Spalová, K. 32

Pověsti o založení Rakovníka vyprávěné na počátku 19. věku.

Vlastivědný sborník... 6, 1935, s. 25 - 27, 37 - 39.

Uvedena také pověst, vážící se ke hradu Hlavačovu. Zajímavé jsou vyobrazení: rytina od J. Sandrarta z roku 1666 - pohled na Rakovník, potom pohled na Rakovník z lemu mapy Čech na počátku roku 1666 (Sandrart) a vyobrazení kostela s velkou zvonnicí ve starém Rakovníce.

SPURNÝ, F. 33

Z dějin obce Rousínova.

Vlastivědný sborník... 2, 1934, s. 8 - 10.

Autor připomíná také náhrobky se jmény některých šlechticů, pohřbených v rousínovském kostele.

ŠIROKÝ, J. 34

Zřícenina Krašova.

Vlastivědný sborník... 2, 1932, s.
113 - 114.

Báseň - bezcenné. Zajímavá je nestránkovaná příloha - reprodukováná kresba K. Liebschera "Trosky hradu Krašova" a reprodukce kresby "Hrad Krašov roku 1795".

ŠIROKÝ, J. 35

Krašov.

Vlastivědný sborník... 2, 1932, s.
114 - 117, 135 - 140.

Stručný popis hradu a jeho dějiny hlavně v období husitské revoluce, pověsti. Vyobrazení: od A. Anderta "Hrad Krašov" (romantická rytina), od téhož "Zříceniny hradu Krašova" (pohled přes řeku, rytina). Krašov (ještě stojící!) - reprodukce podle akvarelu v kozojedské farní kronice. Kresba A. Anderta "Krašov. Hlavní brána před úpravou" a od téhož "Zřícenina Krašova a údolí řeky Mže" (nevýrazná kresba).

ŠIROKÝ J. 36

Husův odchod z Krakovce.

Vlastivědný sborník... 2, s. 145 -
- 146.

Báseň. Připojena rytina od A. Anderta.

ŠIROKÝ, V. 37

Manětínsko.

Vlastivědný sborník... 1, 1930, s.
4 - 5, 35 - 37.

Článek je zaměřen hlavně zeměpisně; na rytině A. Anderta je znázorněna jedna z věží hradu Rabštejna. Foto "Partie z Preitenšteina" zachycuje část Nečtinského zámku.

ŠIROKÝ, V. 38

Na troskách hradu Bělé.

Vlastivědný sborník... 2, 1931, s. 1.

Báseň. Nestránkovaná příloha: reprodukce kresby K. Liebschera "Trosky hradu Bělé".

ŠIROKÝ, V. 39

Pohromy válečné na Manětínsku.

Vlastivědný sborník... 6, 1935/1936,
s. 3 - 4, 19 - 20, 33 - 34, 40 - 41,
61 - 63, 78 - 80, 90 - 91.

Vesnice zaniklé, částečně zaniklé a obnovené. Autor se zmiňuje též o tvrzi "Zámku mezi Bezvěrovem a Krašovem, o tvrzi v Krašovicích, Loze, v Bezvěrově a ve Vlkošově, o hradu u Březína a o dobývání hradů Preitenštejna a Rabštejna. Připojeno foto "Rabštejn nad Střelou (pohled na městečko).

ŠIROKÝ, V. 40

Na Pekýlci.

Vlastivědný sborník... 7, 1936, s.
5 - 7, 19 - 20, 30 - 31.

Hradiště u Horní Bělé zvané "Pekýlec" - hrad Vrtba. Autor upozorňuje na plán hradu, otištěný v Výletních listech Sokola plzeňského, č. 2, 1886. Stručná historie a popis lokality, zmínky o stejnojmenném dvoru a více. Znak pánů z Vrtby od A. Anderta.

ŠMÍD, J. 41

Potvorov a jeho historické památky.

Vlastivědný sborník... 7, 1936/1937,
s. 25 - 28, 46 - 48, 57 - 59.

Dějiny vsi Potvorova, popis románského

kostela. Kostel stával na nádvoří hradu a celý areál byl obehnan příkopem a náspelem - stopy příkopu ještě na severní straně kostela. Nálezy starých zbraní a kulek na hřbitově u kostela. "Potvorovský hrad" stával asi na místě farských stájí. Připojeny jsou kresby A. Anderta "Kostel v Potvorově" a "Fara v Potvorově".

SVIPL, O. 42

Pohled do pivovaru na hradě Křivoklátě před 70. lety.

Vlastivědný sborník... 5, 1935, s. 92 - 96.

Autor - pamětník popisuje jednotlivé budovy pivovaru v areálu hradu a jejich vnitřní zařízení. Nestránkovaná příloha: Letecký snímek Křivoklátu.

SVIPL, O. 43

Zhouba Křivoklátu

Vlastivědný sborník... 5, 1935, s. 99 - 100.

Požáry hradu Křivoklátu, popis zhoubného požáru z roku 1826. Vyjmenování objektů zničených tímto požárem.

SVIPL, O. 44

Lány.

Vlastivědný sborník... 6, 1935, s. 1 - 2.

Stručná historie Lán, připojena nestránkovaná příloha "Letecký snímek zámku Lány".

SVIPL, O. 45

Kam asi se podělo as 200 malebných pohledů starých čes. hradů a as 5 000

původních dokumentů k tomu náležejících?

Vlastivědný sborník... 8, 1938, s. 71 - 72.

Autor popisuje vznik Heberova díla o českých hradech a pokusy o jeho dokončení. Zamýšlí se nad osudem Heberovy pozůstalosti. Upozorňuje na to, že vždy 10 sešitů tvořilo jeden svazek a že sedmý svazek byl po smrti autora nouzově ukončen a je nyní velmi vzácný - existuje jich pouze šest kusů (!).

SVIPL, O. 46

Jaký býval Křivoklát před opravou v minulém století.

Vlastivědný sborník... 8, 1938, s. 95 - 97, 106 - 108.

Autor - pamětník popisuje dosti podrobně stavební změny na hradě Křivoklátě a stav před nimi - druhá polovina 19. století.

Rejstřík míst.

Angerbach (5) - zaniklý hrad u ob. Kožlany, okr. Plzeň - sever.

Bezvěrov (39) - obec v okr. Plzeň - sever.

Bohy (3) - osada ob. Kozojedy, okr. Plzeň - sever.

Branov (20, 29) - obec v okr. Rakovník.

Březín (9, 39) - zaniklý hrad a osada ob. Nečtiny, okr. Plzeň - sever.

Břízsko (3) - obec v okr. Plzeň - sever.

Břežany (8) - obec v okr. Rakovník.

Čistá (19) - obec v okr. Rakovník.

- Deliba též Hradiště (13, 30) - zaniklá tvrz u Lhoty, ob. Chříč, okr. Plzeň - sever.
- Dolní Bělá (38) - zaniklý hrad a obec, okr. Plzeň - sever.
- Dřevíč (28) - zámek u obce Sýkořice, okr. Rakovník.
- Dub (11, 23) - zaniklá tvrz a ves u ob. Svojetín, okr. Rakovník.
- Dubjany (3, 20, 31) - zaniklá tvrz a ves u ob. Chříč, okr. Plzeň - sever.
- Hlavačov (32) - zaniklý hrad u Rakovníka, okr. Rakovník.
- Horní Bělá (40) - obec v okr. Plzeň - sever.
- Hořovičky (23) - obec v okr. Rakovník.
- Hrad Nečtiny (37) - zámek a osada ob. Nečtiny, okr. Plzeň - sever.
- Hracholusky (21) - obec v okr. Rakovník.
- Hubenov (7) - dvůr u ob. Hradecko, okr. Plzeň - sever.
- Hvozd (27) - obec v okr. Rakovník.
- CHŘÍČ (3) - obec v okr. Plzeň - sever.
- Jívno (10, 12) - zaniklý hrad 8 km SV od Křivokláta, okr. Rakovník.
- Kaceřov (18) - zámek a obec v okr. Plzeň - sever.
- Kozojedy (35) - obec v okr. Plzeň - sever.
- Kožlany (3, 5) - obec v okr. Plzeň - sever.
- Krakovec (4, 10, 15, 36) - zřícenina hradu a obec v okr. Rakovník.
- Kralovice (1) - obec v okr. Plzeň - sever.
- Krašov (6, 20, 34, 35) - zřícenina hradu u Bohů, ob. Kozojedy, okr. Plzeň - sever.
- Krašovice (39) - obec v okr. Plzeň - sever.
- Křivoklát (10, 16, 17, 20, 42, 43, 46) - hrad a obec v okr. Rakovník.
- Lány (44) - zámek a obec v okr. Rakovník.
- Libešov též Zámek (39) - zaniklá tvrz u ob. Bezvěrov, okr. Plzeň - sever.
- Libštejn (20) - zřícenina hradu u ob. Liblín, okr. Rokycany.
- Loza (39) - osada ob. Dolní Bělá, okr. Plzeň - sever.
- Milíčov (8) - osada ob. Šípy, okr. Rakovník.
- Nezabudice (20) - obec v okr. Rakovník.
- Nižbor (20, 28) - hrad a obec v okr. Beroun.
- Nová Huť (28) - dříve osada ob. Nižbor, okr. Beroun.
- Panoší Újezd též Velký Újezd (27) - obec v okr. Rakovník.
- Pístný (10, 20, 21) - zaniklá tvrz a ves u ob. Hracholusky (?), okr. Rakovník.
- Podmokly (10) - obec v okr. Rokycany.
- Potvorov (41) - obec v okr. Plzeň - sever.
- Preitenštejn (37, 39) - zřícenina hradu u ob. Nečtiny, okr. Plzeň - sever.

Rabštejn nad Střelou (37, 39) - zřícenina hradu a obec v okr. Plzeň - sever.

Rakovník (26, 32) - obec v okr. Rakovník.

Rousínov (8, 33) - obec v okr. Rakovník.

Senec (2) - obec v okr. Rakovník.

Skřiván (22, 24, 25) - obec v okr. Rakovník.

Slatina (30) - osada ob. Chříč, okr. Plzeň - sever.

Svojetín (8, 23) - obec v okr. Rakovník.

Šípy (8) - obec v okr. Rakovník.

Šmikousy (23) - zaniklá tvrz u ob. Hořovičky, okr. Rakovník.

Týřov (5?, 10, 14, 20) - zřícenina hradu u ob. Skryje, okr. Rakovník.

Veclov (23) - osada ob. Svojetín, okr. Rakovník.

Vlčí Hora (27) - zaniklá tvrz u ob. Panoší Újezd, okr. Rakovník.

Vlkošov (39) - osada ob. Bezvěrov, okr. Plzeň - sever.

Vrtba (40) - zaniklý hrad u ob. Horní Bělá, okr. Plzeň - sever.

Zbečno (20) - obec v okr. Rakovník.

Zvíkovec (31) - obec v okr. Rokycany.

Strakonicko

P. Rožmberský

Strakonicko, vlastivědný a národopisný sborník šumavského podhůří byl vydáván Muzejním spolkem městského Dykova muzea v Strakonících a tiskla jej tiskárna "Novina" taktéž ve Strakonících.

Sborník "Strakonicko" vycházel čtyřikrát do roka, sešity byly průběžně stránkovány. První číslo vyšlo v dubnu roku 1935. Poslední, pátý ročník vycházel se zpožděním - první sešit v červenci 1939, druhý v březnu 1940 a třetí a čtvrtý jako dvojčíslo v listopadu roku 1940. Tím bylo ukončeno vydávání "Strakonicka"; vyšlo tedy celkem 5 ročníků.

Na svoji dobu bylo "Strakonicko" oproti podobným krajinským vlastivědným časopisům na poměrně vysoké odborné úrovni - archivář F. Teplý a archeolog B. Dubský svou odbornou prací přerostli rámec úzkého regionu.

Do výběru nebyly pojaty výňatky z jiných knih a časopisů, které byly také uveřejňovány ve "Strakonicku".

- BDF. 1
Obrazy našich hradů na brněnské výstavě.
 Strakonicko 1, 1935, s. 127.
- Zpráva o výstavě ak. malíře A. Moravce, kde také obrazy hradu ve Strakonících, hradu Střely, Rábí, Práchně, Střelských Hoštic a pod.
- BRAUN, J. 2
Co znamenají zkratky na zvonu "Václav" v kostele volyňském?
 Strakonicko 1, 1935, s. 73 - 74.
- V kostele Všech Svatých ve Volyni jsou na zvonu s datem 1575 nápisy a heraldické znaky (popis). Také zde iniciály J.O.Z.P. a J.A.Z.G. - podle autora se jedná o Jana Ornyse z Paumberka a Jana Albína z Greifenberka.
- DRAŽDIL, S. 3
Strakonická bašta zmizela
 Strakonicko 2, 1936, s. 127 - 128.
- Autor upozorňuje na archiválii z roku 1791 - Izák Stein kupuje místo v tzv. zámeckých příkopech na vystavění komory. Na tomto místě vyrostl časem výstavný palác továrníka Steina, který od strakonického zámku oddělovala donedávna vysoká zeď a kulatá bašta - zbořeno 1936. Připojeno foto bašty.
- DUBSKÝ, B. 4
Hradiště na Strakonicku.
 Strakonicko 2, 1936, s. 65 - 70.
- Práce se týká pravěkého osídlení (mimo jiné pravěkého hradiště na vrchu "Zámek" u Zadních Zborovic (a osídlení raně slovanského: Hradiště u Sousedovic, Hradec u Řepice, Hora u Katovic, Prácheň, Hradec u Lázu, Hradec u Podolí, Hradec u Hydčic, hradiště u Vojnic.
- DUBSKÝ, B. 5
O původu osad na Strakonicku.
 Strakonicko 2, 1937, s. 65 - 68.
- Autor popisuje množství vlastních nálezů hradištní keramiky na Strakonicku. Mimo jiné: ve Volyni při tvrzi, v Řepici v zámku, na nádvoří hradu ve Strakonících - také v bráně strakonického hradu vykopán pohřeb, podle autora z 11. století.
- DUCHEK, M. 6
Oprava strakonického hradu.
 Strakonicko 2, 1936, s. 126 - 127.
- V roce 1935 bylo započato s opravou staré jižní části strakonického hradu, která byla určena jako sídlo muzea. Při opravách odstraňovány novější přístavky a zazdívána nově proražená okna. Vybourány původní zazděná okna a vchody, odstraněny novější příčky. Také byl opraven kasetový strop v "rytířském" sále. Vše se děje pod dozorem Státního památkového úřadu. Dále autor uvádí plány na další přestavby.
- HAMRŠMÍD, J. 7
Majetek kláštera sv. Jana Jerusalemského v Strakonících r. 1358.
 Strakonicko 1, 1935, s. 63 - 65.
- Překlad listiny z roku 1358, kterou Karel IV. potvrzuje majetek kláštera ve Strakonících. Klášteru patřila polovice strakonického hradu, počínajíc u kuchyně Viléma ze Strakoníc, přímo

k východu, ve které části je umístěn klášter s branou a věží nad ní. Dále jmenovány vsi, mlýny, dvory, rybníky a pod. Mimo jiné také dvorec řečený Hajská ves, vyjma lesního hrádku, kterého se užívá, obsahujícího méně než jeden lán.

HAMRŠMÍD, J.

8

K bývalé výzdobě strakonického hradu.

Strakonicko 2, 1936, s. 95.

Autor spojuje s nově objevenými malbami ve věži Jelence vizitaci řádové komendy z roku 1610: Jelenka, obnovená a vyzdobená třemi průhlednými, pozlacenými okny měla nový malovaný strop. Spodní dlažba nová, tabulová a stěna vkusně malbami vyzdobená. Kamna zelené barvy, vše nově pořízeno. Podle účtů byla okna pořízena roku 1601, 1607 Jelenka vymalována. 1602 malován znak a zbroj na hradě a v Mutenicích. Zápis se zmiňuje ještě o jiném místě na hradě, kde pod stropem namalovány znaky zakladatele a křižovníků.

HILLE, J.

9

Zpráva o statku Oseleckém z r. 1678.

Strakonicko 3, 1937, s. 91 - 93.

Zpráva hejtmana pana Černína z Chudenic na Lnářích o stavu oseleckého statku z roku 1678 ve lnářském archivu: "Při tvrzi oselecké, ve které se hezkých pokojův devět vynachází, sklepy a jiné nutné, kaplička, marštale dvě klenuté...". Dále popisován dvůr, pivovar a další hospodářské budovy, rybníky, zmínky o dvorech v Kotouni, Maňovicích a Černicích, o majetku v Řesanicích.

JEŽEK, E.

10

Strakonické privilegium z roku 1367.

Strakonicko 1, 1935, s. 66 - 70.

Ve strakonickém muzeu uložena listina z roku 1367, kterou Bavor IV. ze Strakonice vysazuje Strakonice emfyteutním právem. Autor otiskuje celou latinskou listinu a její úplný překlad. Jako svědci uvedeni Vilém z Blatné (bratr Bavorův), Konrád ze Lnář a Harant ze Sedlíkovic.

JEŽEK, E.

11

O starých privilegiích města Strakonice.

Strakonicko 2, 1936, s. 10 - 17.

Autor seznamuje s privilegii, která dostaly Strakonice od jednotlivých držitelů města a hradu. Mimo jiné připomíná k roku 1509, že někdy na dvorci slanickém seděl rytíř Jan z Vochova a generálního převora křižovníků sv. Jana Jerusalemského Jana z Rožmberka (1511 - 1532), za něhož bylo město opevněno a hrad rozšířen o Jelenku.

JEŽEK, E.

12

Nové objevy v strakonickém hradě.

Strakonicko 2, 1936, s. 94.

Ve věži Jelence, vystupující z jižní fronty hradu do bývalého příkopu, v jejím prvním patře, v místnosti (lovecká hodovní síň), při níž dosud zachovaná černá kuchyně, byla při úpravách prostor pro muzeum (1936) učiněna závažná zjištění. Asi 70 cm nad stávajícím stropem (který byl zbudován v roce 1808, což na něm napsáno tesařskou tužkou) objeven původní, malovaný dřevěný kazetový strop - jednotlivá pole zdobena mosaznými terčíky. Dále zjištěno, že okna jsou zmenšena; původně zde široká renesanční okna s kamennými profilovanými rámy. Probourána do původního stavu. Na zdech nalezeny pod omítkou malby a nápisy (pod zkratkou E. J.).

JEŽEK, E.

13

Oprava strakonického hradu dokončena.

Strakonicko 3, 1937, s. 62 - 63.

Autor připomíná vystavění nové silnice, která vede bývalým Jelením příkopem, zmiňuje se o nově upravené fasádě paláce a o zboření přístavku v rohu nádvoří, kde byl byt pro muzejního dozorce. Zůstala jen rampa, k níž vede nové schodiště, umožňující přístup k hlavnímu vchodu do paláce - muzea. Foto "Jeden z nových pohledů na strakonický hrad" - v popředí Jelenka a nová silnice. (pod zkratkou E. J.).

KOHOÚT, J.

14

O pověstném Václavu Příškovci z vladyckého rodu Přecků z Čestic na Důbravici.

Strakonicko 1, 1935, s. 83 - 91.

Na konci vsi Doubravice, při silnici Čestice-Volyně věžovitá budova krytá prejzky - tvrz ze 16. století, sídlo Václava Přecka z Čestic na Doubravici. Dále uveden rodopis vladyků z Čestic. V Česticích stála tvrz poblíž nynějšího zámku, na severovýchodní straně, jak svědčí stará zeď se střílnami a baštou. Erb rodu vytesaný do kamene býval nad branou starého zámku. Letopočet 1548 zřejmě datuje jeho opravu. Starý zámek roku 1835 zbořen a erb osazen nad hlavní schodiště v novém zámku, kde je dosud. Autor pak jmenuje k roku 1520 několik loupeživých rytířů z okolí. Téhož roku vypálila městská vojska těmto rytířům jejich sídla - byly dobyty Janovice, vypáleny tvrze Sobětice, Mačice, Kalenice, Doubravice, Nestanice. Roku 1530 podle nařízení pražských hejtmanů vyslala města Vodňany, Písek a Sušice 300 mužů, kteří tvrze Doubravici a Kalenice vypálili znovu a "lotry" zajali. Přeck z Doubravice a Sádlo z Kalenic si však stěžovali u Karla V. a dostali nakonec náhra-

du po 500 kopách gr. č. Nynější budova doubravické tvrze byla vystavěna patrně po roce 1530.

KOHOÚT, J.

15

Některé zprávy o Němčicích a Krasilově.

Strakonicko 3, 1937, s. 13 - 18, 47 - 51.

V úvodu popisuje autor dějiny němčického statku a jeho majitele. Jan Felix Chanovský z Dlouhé Vsi rozšířil na východní straně zámek v Němčicích a v letech 1726 - 1727 postavil prostrannou kapli, na zámku zřídil věžní hodiny a založil park. Dále jmenování další Chanovští (18. a 19. století), pohřbení v rodinné hrobce v krasilovském kostele. Starobylý nábytek a portréty předků v nynější jídelně němčického zámku pocházejí ze hradu Rábí.

KOHOÚT, J.

16

Farní kostel Stětí sv. Jana Křtíře a hora Kalvarie v Česticích.

Strakonicko 3, 1937, s. 68 - 74, 97 - 102.

Ve věži farního kostela v Česticích je 7 románských okének dělených sloupkem. Vchod do kostelní lodi má románský portál. Autor popisuje přestavby 18. a 19. století. V kostele dvě hrobky - větší hrobka, kde pohřby drobné šlechtý od počátku do poloviny 18. století byla roku 1796 zrušena. V menší hrobce členové rodu Chanovských z Dlouhé Vsi z počátku 17. století (připojen situační plánec umístění hrobky v kostele).

KOHOÚT, J.

17

Z historických vzpomínek na čestický

zámek. O rodině hraběte Karla Reya.

Strakonicko 5, 1939, s. 9 - 15.

Popis osudů majitele zámku Karla Reya, původem z Monaka 19. století a zmínky o opravě čestického zámku a o zřízení zámeckého parku roku 1817.

LIFKA, B. 18

Strakonicensia.

Strakonicko 1, 1935, s. 27 - 28.

Autor připomíná několik historických zajímavostí ze Strakonice a okolí. Mimo jiné připomíná vysazení nové vsi u Radomyšle "na Rychnově" (či Bychnově) k roku 1345 - nejspíše zanikla. Dále uvádí, že ve strakonickém kostele pohřben Stach Varlich z Bubna, roku 1517 v Lázu u Radomyšle.

LIFKA, B. 19

Staří a noví usedlíci v Radomyšli za 350 let.

Strakonicko 2, 1936, 47 - 53, 82 - 88, 109 - 116.

Jmenování držitelé jednotlivých usedlostí v Radomyšli od konce 16. století. V Kaleticích u Radomyšle (vrchnostenský dvůr) jmenován kolem roku 1540 Bavor, okolo roku 1590 Štěpán Bavor Kaletický, 1613 Mikuláš Bavor Kaletický atd.

MUK, J. 20

Archivář Frant. Teplý sedmdesátníkem.

Strakonicko 3, 1937, s. 1 - 6.

Několik životopisných dat jubilantových a množství jeho drobných prací (bibliografie), rozptýlených v mnohých časopisech a sbornících.

NĚMEC, K. 21

Z polohopisu starých Horažďovic.

Strakonicko 1, 1935, s. 13 - 15.

Popis městského opevnění Horažďovic. Připojen plán s vyznačením příkopu, bašt, bran a zámku.

NĚMEC, K. 22

Prácheň na úsvitu dějin města Horažďovic.

Strakonicko 2, 1936, s. 5 - 10.

Autor popisuje hradiště a zříceniny hradu Prácheň se stručnou historií. Hrad roku 1500 naposledy opraven tak, že byl způsobilý k obývání. Zdiva zřejmě použito při rozšíření přilehlého kostelíka sv. Klimenta v 18. století. Přitom situovaný plán s měřítkem "Valy prácheňského hradiště, půdorys hradu a kostelíku".

NOVOTNÝ - KOLENSKÝ, V. 23

Vimperko v prvním světle dějin.

Strakonicko 5, 1940, s. 65 - 74.

Na vrchu naproti vimperskému hradu bylo nějaké opevnění ještě před vznikem Vimperka, který založen asi okolo roku 1230 hrabaty z Bogen. Dále má autor kusé zmínky: Hrad Hus založen roku 1341 bratry Janovickými. Nad vsí Bouborská vrch Hrádek. Lhota Kamenná bývala při rozcestí silnic ke Zdíkovu a ke Steindelberku u myslivny pod horou Kamajkem. Hrad Kunžvart (Königstein, Kušvarda) založen asi v letech 1350 - 1355.

NOVOTNÝ - KOLENSKÝ, V. 24

Vimperko v zástavě různých rodů.

Strakonicko 5, 1940, s. 78 - 81.

Dějiny Vimperka za Kaplířů ze Sulevic a za Malovců z Chýnova (konec 14. - polovina 16. století).

NOVOTNÝ - KOLENSKÝ, V. 25

Vimperké panství za vlády dědičných pánů.

Strakonicko 5, 1940, s. 81 - 83.

Jmenování páni z Jindřichova Hradce, z Rožmberka, Novohradští z Kolovrat, Eggenberkové, Švancenberkové. Zámek ve Vimperce obnoven roku 1729 do nynější podoby.

PECEN, F. 26

Znaky heraldické.

Strakonicko 4, 1938, s. 62 - 64.

Všeobecně o znacích a erbech a popis znaku města Strakonice.

PECEN, F. 27

Z hradu strakonického.

Strakonicko 4, 1938, s. 127.

V roce 1875 upravována starší část hradu ve Strakonících. Přišlo se na malbu z doby před vládou Karla IV. - hlava mladíka s nápisy "Tak svět běží" a "Sic transit mundus". Na jiné stěně objeven velký znak Wartenberků (přelom 15. a 16. století). Při zřizování muzea v roce 1935 proražený mezi místností s malbami a místností s kazetovým stropem vchod, který byl předtím zazděný.

PLACHÁ - GOLLEROVÁ, J. 28

Nástěnné malby strakonické.

Strakonicko 2, 1936, s. 70 - 77.

Roku 1932 započato s restaurací zbytků maleb v klášterním ambitu strakonického hradu ak. malířem M. Duchkem, při čemž objeveny ještě další malby. Autorka podává ucelený popis a lokalizaci jednotlivých maleb a jejich rozbor po stránce umělecké. Strakonické malby tvoří jeden z nejcennějších článků nástěnného malířství první poloviny 14. století.

POLÁK, K. 29

Svobodníci na Prácheňsku.

Strakonicko 5, 1940, 41 - 48, 101 - 106.

Popis 34. lokalit - svobodnických dvorů podle písemného materiálu 16., hlavně 17. a 18. století. Jména jejich majitelů (často drobné šlechty), rozloha pozemků, stavy domácích zvířat. Omylem sem zařazen také svobodník v Chotíkově na Plzeňsku.

S. 30

Zvony v Dobrší.

Strakonicko 1, 1935, s. 126 - 127.

Na zvonech kaple sv. Jana a Pavla u Dobrše z roku 1556 jména některých šlechticů a jejich znaky (od poloviny do konce 16. století).

TEPLÝ, F. 31

Listina o nadaci Tvůrka z Přečína pro kostel ve Vacově 1. p. 1411.

Strakonicko 1, 1935, s. 27 - 28.

Autor otiskuje celou listinu v původním staročeském znění. Listina uložena v archivu statku Přečína ve Vimperce. Jako svědci uvedeni Hynek z Čes-

tic a Jan ze Čkyně (kněží) a drobní šlechtici Sulek Zalezl a Petr Stytkovec z Čabuzí.

TEPLÝ, F.

32

Sto let života vesnic někdy královských na Volyňsku (1692 - 1800).

Strakonicko 1, 1935, s. 6 - 13, 36 - 44, 91 - 99.

Selské platy z urbářů 17. a 18. století, selské inventáře. Též inventáře střítežského a předslavského dvora. Jmenováno také množství drobní šlechty. Budkovský urbář 1672: tvrz v Budkově od kamene, 5 pokojů a kaple, dvůr, pivovar... Zde připomínán též dvůr v Dáchově. Odhad statku Lipovice z roku 1672: tvrz od kamene, 5 pokojů s kanceláří... V Čepřovicích roku 1692 připomínáno pole, patřící ke krčmě jménem "za přikopy". Zmínky o vzniku vrchnostenského dvora v Jiřeticích.

TEPLÝ, F.

33

Jak jmenovati: Wimberg, Vimperk či Winterberg?

Strakonicko 1, 1935, s. 124.

Autor uvádí podle písemných pramenů celou škálu více či méně se lišících jmen Vimperka a domnívá se, že původně se jmenoval Windberg.

TEPLÝ, F.

34

Sto let života vesnic někdy královských na Volyňsku (1692 - 1800).

Strakonicko 2, 1936, s. 17 - 22, 36 - 43, 77 - 82, 103 - 108 + příloha.

Pokračování z předcházejícího ročníku. Podrobné popisy jednotlivých usedlostí ve vsi Milivicích. Autor se domní-

vá, že tzv. "Vladykův dvůr", největší ve vsi, byl sídlem královského rychtáře. V příloze v tabulkách vypsány osevy, dobytek a pod. vsí Stříteže, Čepřovic, Nuúslužic, Tvrzic, Bohonic, Všeclap, Kamenné a Jiřetic z roku 1715,

TEPLÝ, F.

35

Prodej statku předslavského r. 1684.

Strakonicko 3, 1937, s. 52 - 53, 74 - 79, 102 - 107.

Autor připomíná vznik nové "tvrzky či záměčku" v Černěticích (17. století) a uvádí popis předslavské tvrze u dvora z r. 1602, kdy se praví, že "tvrz ručně více pavučinami než spěráky nedobře držené se podobá a též na spadnutí je, pro život panstva nebezpečná, tudíž k dokonalému poboření schopná...". Stála však dál, až spadla sama - zachoval se nedatovaný doklad, že sedláci okolních vsí pomáhali ze sesuté tvrze vyprostit šafáře. V inventáři statku předslavského z roku 1680 není o tvrzi zmínky (uveden inventář dvora). Podle autora tvrz opravena - zpráva o předslavském statku z roku 1682 hovoří o dvoru panském, při kterém i sídlo neb byt pro vrchnost vystavěno... vše zdí ochrazeno v jeden dvůr. Děle inventář z roku 1684, pořízený při prodeji předslavského statku. V práci uvedeni také majitelé předslavského statku v 17. století a okolní drobná šlechta.

TEPLÝ, F.

36

Rod pánů Bavorů ze Strakoníc.

Strakonicko 4, 1938, s. 95 - 96.

Rozrod Bavorů ze Strakoníc a vyjmenování jejich větví - podle erbu střelby. Připojeno vyobrazení znaku pánů ze Strakoníc.

VRZALÍK, J.

Klatovy.

O znak města Strakonice.

Spor o znak města Strakonice; připojena tabulka nesrovnalostí figur znaku od roku 1617.

Rejstřík míst.

Bohunice . (34) - dříve Bohonice.

Osada ob. Tvrzice,
o. Prachatice

Boubská - (23) - osada ob. Vimperk,
o. Prachatice.

Budkov - (32) - obec v o. Prachatice

Bychnov - (18) - také Rychnov, zaniklá ves mezi Únicemi (os. ob. Třebohostice) a Klínovicemi (os. ob. Chrástovice), o. Strakonice.

Čepřovice - (32, 34) - obec v o. Strakonice.

Černětice - (35) - osada ob. Nišovice,
o. Strakonice.

Černice - (9) - osada ob. Defurovy Lažany, o. Klatovy.

Čestice - (14, 16, 17) - obec v o. Strakonice.

Dachov - (32) - osada ob. Dolní Kožlí,
o. Prachatice.

Dobrš - (30) - osada ob. Drážov, o. Strakonice.

Doubravice u Volyně - (14) - obec v o. Strakonice.

Hajská - (7) - osada ob. Modlešovice,
o. Strakonice.

Horáždovice - (21, 22) - obec v o.

Hus - (23) - hrad u obce Husinec, o. Prachatice.

Hydčice - (4) - viz Velké Hydčice.

Chotíkov - (29) - obec v o. Plzeň - sever.

Janovice nad Úhlavou - (14) - obec v o. Klatovy.

Jiřetice - (32, 34) - osada ob. Čepřovice, o. Strakonice.

Kalenice - (14) - obec v o. Strakonice.

Kaletice - (19) - jako osada zanikla. Nyní ob. Radomyšl, o. Strakonice.

Kamenná - (34) - jako osada zanikla. Nyní ob. Předslavice, o. Strakonice.

Kamenná Lhota - (23) - zaniklá ves, nyní část osady Hrabice, ob. Vimperk, o. Prachatice.

Katovice - (4) - obec v o. Strakonice.

Kotouň - (9) - osada ob. Oselce, o. Plzeň-jih.

Kraselov - (15) - dříve Krasilov. Obec v o. Strakonice.

Kunžvart - (23) - viz Strážný.

Láz - (4, 18) - osada ob. Radomyšl, o. Strakonice.

Lipovice - (32) - osada ob. Dub, o. Prachatice.

Mačice - (14) - osada ob. Bukovník, o. Klatovy.

- Maňovice - (9) - osada ob. Pačejov, o. Klatovy.
- Milejovice - (34) - dříve Milivice, Osada ob. Hoštice, o. Strakonice.
- Mutěnice - (8) - obec v o. Strakonice.
- Němčice - (15) - obec v o. Strakonice.
- Nestanice - (14) - osada ob. Libějovice, o. Strakonice.
- Neuslužice - (34) - osada ob. Litochovice, o. Strakonice.
- Oselce - (9) - obec v o. Plzeň - jih.
- Podolí - (4) - osada ob. Droužetice, o. Strakonice.
- Prácheň - (1, 4, 22) - hrad u obce Horažďovice, o. Klatovy.
- Přečín - (31) - obec v o. Prachatice.
- Předslavice - (32, 35) - dříve Předslav. Obec v o. Strakonice.
- Rabí - (1, 15) - obec v o. Klatovy.
- Radomyšl - (18, 19) - obec v o. Strakonice.
- Rychnov - (18) - viz Bychnov.
- Řepice - (4, 5) - osada ob. Rovná, o. Strakonice.
- Řesanice - (9) - osada ob. Kasejovice, o. Plzeň-jih.
- Slaník - (11) - osada ob. Přešovice, o. Strakonice.
- Soběčice - (14) - obec v okr. Klatovy
- Sousedovice - (4) - obec v o. Strakonice.
- Strakonice - (1, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 18, 26, 27, 28, 36, 37) - obec v o. Strakonice.
- Strážný - (23) - dříve Kunžvart. Obec v o. Prachatice.
- Střela - (1) - osada ob. Strakonice, o. Strakonice.
- Střelské Hoštice - (1) - obec v o. Strakonice.
- Stržitež - (32, 34) - osada ob. Litochovice, o. Strakonice
- Tvrzice - (34) - obec v o. Prachatice.
- Vacov - (31) - obec v o. Prachatice.
- Velké Hydčice - (4) - obec v o. Klatovy.
- Vimperk - (23, 24, 25, 33) - obec v o. Prachatice.
- Vojnice - (4) - osada ob. Krajnice, o. Strakonice.
- Volyně - (2, 5) - obec v o. Strakonice.
- Všechlapy - (34) - osada ob. Předslavice, o. Strakonice.
- Zadní Zborovice - (4) - osada ob. Třebostice, o. Strakonice.

Seznam autorů

Ing. Jan Anderle, výzkumný pracovník k.p. Škoda, Plzeň
 PhDr. Irena Bukačová, pracovnice Muzea okresu Plzeň-sever, Kralovice
 Zdeněk Fišera, zaměstnanec ČSD, Jilemnice
 PhDr. František Frýda, pracovník ZČM, Plzeň
 PhDr. František Gabriel, pracovník Severočeského muzea v Teplicích, Česká Lípa
 Josef Miler, výzkumný pracovník k.p. Škoda, Plzeň
 Ing. Jaroslav Panáček, vývojový pracovník, Česká Lípa
 Ing. Miroslav Plaček, projektant, Strážnice
 Zdeněk Procházka, propagační pracovník, Domažlice
 Petr Rožmberský, dělník, Vochov
 Ing. arch. Vladimír Švábek, projektant k.p. Škoda, Vochov
 Tomáš Tomíček, zeměměřič, Praha
 Jiří Úlovec, archivář, Praha

Obsah

I. Bukačová, J. Miler	- František Alexander Heber	5
T. Tomíček, J. Úlovec	- Zvole	27
F. Gabriel, J. Panáček	- Hrad na Konvalinkovém vršku	30
M. Plaček	- Skuhrov	36
Z. Procházka	- Fajrek	39
J. Anderle	- Mezvěstice	56
M. Plaček	- Podčhusy	59
Z. Fišera	- Kozlov	61
F. Frýda	- Mělnice	65
J. Anderle	- Řeňče	74
T. Tomíček, J. Úlovec	- Skalsko	86
T. Tomíček, J. Úlovec	- Tvrziště u Turyňské hájovny	90
V. Švábek	- Hradiště	92
J. Anderle, P. Rožmberský, V. Švábek	- Džbánek	105
J. Anderle, J. Miler	- Vrtba	112
J. Miler, Z. Procházka	- Tvrziště v Dolním lhoteckém rybníku	119
P. Rožmberský	- Vlastivědný sborník okresu rakovnického s Křivoklátskem a kralovického s maně- tínskem	123
P. Rožmberský	- Strakonicko	132

Ročenka Klubu Augusta Sedláčka 85

Pro Klub Augusta Sedláčka vydal Dům kultury ROH Plzeň.

Odborní konzultanti PhDr. Tomáš Durdík CSc. a Ing. arch. Petr Chotěbor

Obálku navrhl Zdeněk Procházka.

Náklad 200

Neprodejné! Jen pro vnitřní potřebu ZUČ DK ROH Plzeň

Tisk: Reprografické středisko, k. p. ŠKODA Plzeň - OTR